

İLKÖĞRETİMDE GÖREV YAPAN BRANŞ ÖĞRETMENLERİNİN EĞİTİMDE TEKNOLOJİ KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ*

*Aslan GÜLCÜ***

Murat SOLAK

Saadettin AYDIN

Ömer KOÇAK

ÖZET

Bilginin nitelik ve niceliğindeki artış yaşam boyu öğrenmeyi tüm toplum bireyleri için bir zorunluluk haline getirirken, yaşam boyu öğrenme başta bilgi okuryazarlığı olmak üzere bazı becerilerin geliştirilmesi gereğini ortaya çıkarmıştır. Bilgi gereksiniminin tanımlanması, bilginin aranması, bulunması, kullanılması ve iletimi aşamalarını içeren bilgi okuryazarlığı becerilerinin bireylere eğitim süreci içinde kazandırılması, öncelikle öğretmenlerin bu becerilere sahip olmalarını gerektirmektedir.

Günümüze kadar olan teknolojik gelişim süreci içerisinde teknoloji, ağırlıklı olarak eğitim amaçlı geliştirilmemiş olmasına karşın, temelde “Nasıl öğretilim?” sorusuna yanıt arayan Eğitim Teknolojisi disiplininin özellikle ortam konusunda daha çağdaş ve sınırları gittikçe genişleyen bir boyut kazanmıştır.

Bu araştırmada amacımız hedef kitleler üzerinde oluşturulmak istenen bu nitelikli ve kalıcı eğitim sürecini bilişim teknolojilerinin katkı payını daha yüksek tutmaya yönelik çözüm önerileri sunarak en verimli düzeye ulaştırmaktır. Sonuca ulaşmak için kullanılan veri toplama aracı öğretim üyeleri yardımı ile Likert ölçeğine göre hazırlanan ve derecelendirmeli soru tiplerinden oluşan ankettir. Elde edilen veriler SPSS 13.0 programında bağımsız değişkenlere göre frekans (f), yüzde (%) ve ki-kare (x²) test yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucunda BT sınıflarının diğer öğretmenlerle paylaşılması nedeniyle bilgisayar laboratuvarının yoğun olması, bilgisayarların sayıca yetersiz olması, İnternet bağlantısının yavaş olması, eğitim sürecinde kullanılacak uygun içerikli web sayfalarının bulunmaması, eğitimsel yazılımların yeterli sayıda olmaması, eğitimsel yazılımların alınması için yeterli maddi kaynağın bulunmaması, öğretmenlerin bilgisayar ve İnternet teknolojileri konusunda temel bilgi ve beceriye sahip olmamaları, bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin eğitimde kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olunmaması, öğretmenler ve yöneticiler için bilgisayar ve İnternet teknolojileri ile ilgili yeterli hizmet içi eğitim

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi K. Eğitim Fakültesi BÖTE Bölümü, El-mek: aslangulcu@gmail.com

olanaklarının olmaması öğretmenleri derslerinde bilişim teknolojileri kullanımı konusunda sınırlayan başlıca nedenler olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Bilgi, bilgi okuryazarlığı, teknoloji, bilgi teknolojileri, bilgi teknolojisi sınıfı, bilgisayar formatör öğretmeni

OPINIONS ABOUT USING TECHNOLOGIE IN EDUCATIONS OF BRANCH TEACHERS WORKING AT PRIMARY SCHOOLS

ABSTRACT

The increase in quality and quantity of information while making lifelong learning a requirement for all community members, also lifelong learning revealed that including information literary especially for some abilities should be developed. In order to gain the abilities of information literacy which includes parts as defining the information needs, the search for knowledge, been, use and transmission in education process, at first teachers should know these abilities.

Until the recently in a technological development process technology by developing, although it hasn't been developed for education, now a days this type of understanding has been changing slowly. Educational technology discipline that basically seeks answers for the question "let's how learn" won a different size which is increasingly more modern and enlarging its size.

In this study our aim is to increase the most efficient level, this qualified and permanent education process which is desired to be formed on audiences and achieve the most efficient level by suggesting solutions. Data collection tool is used to achieve results, is a survey a kind of question rating type and prepared by the help of faculty members according to the Likert Scale. The data analyzed in SPSS 13.0 programme according to the independent variables, frequencies (f), percent (%) and chi-square (χ^2).

Key Words: Information, information literacy, technology, information technologies, technology class, teachers of computer.

1. GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz çağın en önemli özelliklerinden biri de 'değişimdir'. Var olan bilgi ve teknolojiler, meslekler, iş tanımları, gereksinim duyulan beceriler, dolayısıyla gereksinim duyulan insan gücü sürekli olarak değişmektedir. Bu tür değişimlerden ve gelişmelerden en çok etkilenen kurumlardan biri de hiç kuşkusuz farklı sektörlere insan gücü yetiştiren eğitim kurumlarıdır. Söz konusu değişimlere ve gelişmelere ayak uydurmakla kalmayıp öncülük eden eğitim kurumları toplumsal değişimler alanında da önemli bir rol üstlenmektedir. Sonuçta toplum bireylerine gereksinim duyacakları bilgi ve beceriler eğitim kurumlarında kazandırılmaktadır.

Değişimin sürekliliği eğitim kurumlarında kazandırılan bilgi ve becerilerin zaman içinde yetersiz kalmasına neden olmakta, bir başka deyişle yaşam boyu öğrenmeyi gerekli kılmaktadır. Tüm bu gelişmelerin sonucunda bilgi okuryazarlığı çağdaş eğitim programlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelmeye başlamış, eğitim kurumları çağın bireylerine gereksinim duydukları

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

‘öğrenmeyi öğrenme’, ‘bilgi okuryazarlığı’ ve ‘yaşam boyu öğrenme’ gibi becerileri kazandırmak amacıyla yeniden yapılanma sürecine girmiştir. Yeniden yapılanma kapsamında öğretim programlarının gözden geçirilmesi ve gereksinimler çerçevesinde değişiklikler yapılması hedeflenirken, öğretmenlerin niteliklerini ve yeterliliklerini geliştirmek konusunda da yeni düzenlemelere gidilmektedir. Öğrenmeyi öğrenme ve yaşam boyu öğrenme başka bir ifadeyle bilgi okuryazarlığı becerilerine sahip öğretmenlerin eğitim-öğretimde daha etkin ve etkili olmaları kaçınılmazdır. Bilgi okuryazarlığının öğretmen eğitimindeki öneminin anlaşılmasıyla birlikte bu konuda yoğun çalışmalara başlanmıştır.

Eğitim-öğretimin yeniden yapılandırılması sürecinde öğretmenler daha çok rehber ve yol gösterici rolünü üstlenmekte, böylece öğrencilere, öğrenme sürecinde sorumluluk verilmektedir. Öğrenme sürecinde sorumluluk üstlenmek, başka bir ifadeyle kendi kendine öğrenmek ancak bilgi okuryazarlığı becerileriyle mümkündür.

Günümüzün çağdaş teknolojilerini oluşturan yeni bilgi teknolojilerinin, her ne kadar eğitim sürecindeki önemi ve işlevi büyükse de "...eğitime anlam ve ruh veren, onu işlevsel, etkili ve verimli kılan temel unsur öğretmendir" (Alkan ve Hacıoğlu, 1995). Çünkü yapılan çeşitli değerlendirmeler, teknolojinin sunmuş olduğu olanakların eğitim sürecinde etkili ve işlevsel olarak işe koşulmasının yetişmiş insan gücüne bağlı olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Burada öğretmen, bilgi teknolojilerini yönetecek ve öğrenciyle bilgi teknolojileri arasındaki bağlantıyı gerçekleştirecek önemli bir işleve sahiptir.

Öğretmenlerin, gerek programlara aktif katılımlarını ve gerekse okullarda aktif hale getirilmeye çalışılan bilgi teknolojilerinin farklı disiplinlerin öğretiminde aktif kullanımlarını sağlamak için öncelikle öğretmenlerin bilgi teknolojilerine karşı olan yaklaşımlarının ve değişen öğretmen profilinin değişik boyutlarıyla ortaya konulması gerekmektedir. Bu doğrultuda çeşitli araştırmalar yapılmış, ancak araştırmaların bütün olarak incelenip ulaşılan sonuçların değerlendirilerek eğitimde yeni teknolojilere farklı olan öğretmen yaklaşımlarının ve profilinin ortaya konulması, eğitimde yeni teknolojilerin daha verimli ve aktif kullanımı için gerekli yapılanmaların sağlanması açısından önem ve gereklilik göstermektedir.

Bu gereklilikler doğrultusunda bilgisayar dersinin vizyonu belirlenmiştir. Bilgisayar dersi öğretim programının vizyonu; geçmiş yaşantıları, bireysel farklılıkları ve olanakları ne olursa olsun bütün öğrencileri ‘bilgisayar okuryazarı’ olarak yetiştirmenin yanında, bilişim teknolojilerini kullanırken etik ve sosyal değerler, tutumlar, güvenlik, sağlık, teknoloji okuryazarlığı konularını bilinçli olarak hayata geçirebilmelerini sağlamaktır.

Bilişim teknolojileri dersi öğretim programı hazırlanırken yapılandırmacı yaklaşım temel alınmıştır. Yapılandırmacı yaklaşımın en önemli özelliği; öğrenenin bilgiyi yorumlamasına, anlamlandırmasına ve geliştirmesine fırsat vermesidir. Alışılmış yöntemde öğretmen bilgiyi verebilir ya da öğrenenler bilgiyi kitaplardan veya başka kaynaklardan edinebilirler. Ama bilgiyi algılamak, bilgiyi yapılandırmak ile eş anlamlı değildir. Öğrenen yeni bir bilgiyle karşılaştığında bilgiyi yorumlayarak anlamlandırır. Yapılandırmacı yaklaşıma göre kişi yeni bilgileri kendisi yaratır. Bu yaratma kişinin mevcut bilgi, inanç ve değerleriyle yeni düşünce, sorun ve deneyimlerinin etkileşimi sonucu ortaya çıkar.

Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin eğitim sitemlerinde, bilişim teknolojilerinin gelişimine bakıldığında tanışma, uygulama, yaygınlaştırma ve dönüştürme aşamaları olmak üzere dört farklı aşamadan geçtikleri görülmektedir. Bilişim teknolojileri ile öğrenme sürecinde geçirilen aşamalar incelendiğinde Türkiye'deki bilgisayar eğitimi ‘yaygınlaştırma’ aşamasında bulunmaktadır.

Yapılandırmacılık, öğrencilerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmeye başlamış, daha sonra öğrencilerin bilgiyi nasıl yapılandırdıklarına ilişkin bir yaklaşıma

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

dönüşmüştür (Erdem ve Demirel, 2002). Yapılandırmacı öğrenme sürecinde bilgiyi yapılandırma, öğrencilerin sahip oldukları bilgiyi oluşturma ve geliştirmelerinde daha etkin bir rol alması olarak tanımlanan anahtar bir kavramdır (McCormick and Paechter 1999). Bilgi, birey tarafından çevreden edilgen olarak alınmaz, etkin olarak yapılandırılır. Bilgiye ulaşmak bireyin yaşamını düzenleyen bir uyum sürecidir. Bilgi bireysel ve toplumsal olarak yapılandırılır (Olssen, 1996). Bilgiyi yapılandırma sürecinde birey, zihninde bilgiyle ilgili anlam oluşturmaya ve oluşturduğu anlamı kendine mal etmeye çalışır (Yaşar 1998).

Yapılandırmacıya göre hazırlanan eğitim programlarında önemli kavramların vurgulanması, her öğrencinin kendi gelişimine göre bu kavramları yapılandırması ve bu doğrultuda bir görüş geliştirmesi beklenmektedir. Öğretmen, dersin ana kaynağı olmaktan çıkıp, öğrenme sürecini denetleyen ve destekleyen bir kılavuz konumuna geçmiştir. Diğer bir deyişle, öğretmen ve öğrenci arasında geleneksel anlatma- dinleme ilişkisinin yerini daha karmaşık ve etkileşimli bir ilişki almıştır (Prawat, 1992).

Yapılandırmacı yaklaşımın öğretmene ve öğrenciye yüklediği bu yeni rolleri bilmek kadar bu rollerin öğrenme ortamına nasıl yansıtılacağı da önemli bir konudur. Yapılandırmacılıkta bilgiyi yapılandırma öğretimle kolaylaştırılabilir, ancak, öğretimin doğrudan bir sonucu olarak gerçekleşmez. Bu nedenle, öğretim, öğrencinin bilgiyi yapılandırma sürecinde gereksinim duyacağı bilgi kaynaklarını sağlamalı ve bilginin geçerliğinin sınanacağı öğretmen ve diğer öğrencilerle işbirliği gerektiren toplumsal bir alan oluşturmalıdır (Deryakulu, 2000). Eğitim sistemi ve okullar yukarıda sayılan aşamaları geçirirken öğretmen ve öğrenciler de benzeri aşamalardan geçmektedirler. Belirtilen sorunlardan hareketle araştırmanın temel problem cümlesini ‘Eğitim sürecinde Bilişim Teknolojileri (BT) kullanımını nasıl daha verimli hale getirebiliriz?’ sorusu oluşturmaktadır.

Günümüzde hem bilgi kapsamı, hem de teknolojik gelişmeler büyük bir hızla değişmekte ve yayılmaktadır. Bu oluşumlar, doğal olarak öğrenme-öğretme biçimlerini etkilemektedir. Öğretim materyallerinin hazırlanmasından sunuş ve değerlendirme sürecine kadar teknolojinin, özellikle bilişim teknolojilerinin vazgeçilmezliği eğitimcileri yeni kuramlar ve uygulama yollarının arayışına yönlendirmiş ve yeni bilim dalları olarak, oluşturulmaya başlanmıştır. Çoklu-ortam teknolojileri ve web teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte bu durum daha da gelişmiş ve giderek önem kazanmıştır. Ayrıca, Türkiye, ilk ve orta dereceli okullarında bilgisayar ve İnternete dayalı eğitimin uygulanması açısından büyük bir hedef belirlemiştir. Öte yandan Yüksek Öğretim Kurumu üniversitelerde İnternete dayalı eğitim konusunda yayınladığı bir yönetmelikle de bu konuda önemli adımlardan birini atmıştır. Özel sektör ise eğitimde içerik sağlama ve bu içeriğin bilgisayar ve İnternet ortamlarında gösterimi konusunda büyük yatırımlara girmektedir.

Bilişim teknolojilerinin eğitimde kullanılma gereksinimi eğitim sisteminin aşırı derecede artması, öğrenci sayısının hızla çoğalması; bilgi miktarının artması ve içeriğin karmaşıklaşması, öğretmen yetersizliği ve bireysel kabiliyet ve farklılıkların önem kazanması gibi nedenlerden doğmaktadır. Bu uygulamanın amacı sadece öğretme - öğrenme sürecinin otomatikleştirilmesi değildir. Öğretme - öğrenme süreçlerinde etkililik, süreklilik ve bütünlük sağlamak temel hedef olup, otomasyon bu faktörlerin sonucudur (Alkan 1998).

Bilişim teknolojilerinin öğrenme - öğretme ve okul yönetimi ile ilgili bütün faaliyetlerde kullanılması ‘Bilgisayar Destekli Eğitim’ olarak tanımlanabilir. Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE) denildiğinde eğitim-öğretim etkinlikleri sırasında eğitimi zenginleştirmek ve kalitesini yükseltmek için öğretmene yardımcı bir araç olarak bilgisayarlardan yararlanılması anlaşılmaktadır (Demirel 2001).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

Bilgisayarın son yıllarda hızlı bir şekilde gelişimi eğitim sistemimizi de etkileyerek, sistemde bir takım değişikliklerin yapılması mecburiyetini doğurmuştur. Dünya ülkelerinde görüldüğü gibi eğitimde yeni teknolojileri kullanmak, öğrenme ortamında geleneksel yöntemlere göre daha fazla duyu organı etkileşimde bulunması sonucu öğrenci ilgisini arttırdığından dolayı eğitim öğretimi kolaylaştırmakta öğrenmeyi zevkli bir konuma getirerek hazırlanmaktadır.

Bilgisayar destekli öğretimin eğitime sağladığı faydalar bazıları şunlardır:

- 1) Etkileşimli bir araçtır. Öğrenci bilgisayar karşısında denetim yetkisini kullanmayı öğrenir.
- 2) Öğrencileri sürekli aktif tutar. Öğrenci, öğrenim süreci içindeki her adım için, bilgisayarın üreteceği sorulara cevap vermesi gerektiği ancak konu üzerinde düşünerek bir sonraki adıma geçebileceği için, sürekli aktif olmak zorundadır.
- 3) Büyük bir esnekliğe sahiptir, etkin bir pekiştiricidir, sabrı sonsuzdur.
- 4) Yazı tahtası, ders kitabı kadar geneldir. Yazı, çizim, grafik, sayı, renk, ses vb. çok çeşitli bildirim simgesini durgun ya da hareketli olarak kullanılabilir ve çeşitli kaynaklardan yararlanılabilir.
- 5) Uygun biçimde hazırlanmış her çeşit programı kullanabilir.
- 6) Ders yazılımlarında çok değişik sürprizlere yer verilerek eğitim zevkli ve ilgi çekici hale getirebilir.
- 7) Her öğrenciye kendi öğrenme hızında bir öğrenim sağlar.
- 8) Programlı öğretimin dayandığı ilkelerin uygulanmasına hizmet edebilir.
- 9) Öğrencilere uygun çalışma zamanı seçme, yer bulma gibi faktörleri de içeren öğrenme durumlarını, çeşitli şekillerde kullanma olanağı sağlar.
- 10) Öğrencinin sorulara verdiği cevapları kaydeden, istenildiği an sonuçları bildirebilen eşsiz bir sınav aracıdır ve soru da üretebilmektedir.

1980'li yılların başından itibaren etkin olarak kullanılmaya başlanan eğitim teknolojilerinde “çağ atlandı” tabiri yerinde bir ifade olduğu kanısı hakimdir. Yıllar çok şeyi değiştirmiştir. Çocukların yetişme şekilleri, araçları ve sistemleri tamamen farklılaşmıştır. Aslında değişen yalnız çevresel faktörler değildir. Çocukların kendileri de değişmiştir. Teknoloji piyasalarındaki hızlı gelişmeler sayesinde kullanılan ürünlerin hepsi yaklaşık son yirmi yıl içerisinde büyük aşamalar kaydetmiştir.

Ülkemizde 1998 yılında uygulamaya konulan Temel Eğitim Projesinin (TEP) amaçlarından bazıları şöyle sıralanabilir;

- Öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar okuryazarı olmasını sağlamak,
- Tüm eğitim çalışanlarını bilgisayar okuryazarlığı ve bilgisayar destekli eğitim konularında eğitmek,
- Okulu ve çevresini Kültür ve Eğitim merkezi haline getirmektir.

Temel Eğitim Programı 1.Faz kapsamında 3000 okula BT sınıfları oluşturulmuştur. Programın daha sonraki aşamalarında ilköğretim okullarının tamamına çağdaş eğitim ve bilişim teknolojilerinin kazandırılması hedeflenmektedir. Ayrıca Intel Gelecek için Eğitim (GİE) programı sıradan bir bilgisayar tabanlı eğitim değildir. Öğretmenlere kendi ders müfredatları içinde teknolojinin etkin bir şekilde nasıl kullanılacağını gösteren profesyonel bir gelişim programıdır. Bu eğitim programının uygulanması için BT Koordinatörleri tarafından öğretmenlere seminerler

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

verilmektedir. Bakanlık emri gereği bu proje tabanlı eğitimin okullarda öğrencilerle buluşması ve uygulanması Milli Eğitim Bakanlığı tarafından desteklenmektedir. Bu programda amaç;

- Eğitimde kaliteyi artırmak, bilgi ve iletişim teknolojilerini öğrencilerin hizmetine sunmak,
- Öğretmenlerin bu teknolojileri sınıflarına entegre etmelerine yardımcı olmak,
- Sınıflarda işlenen derslerde öğrencilerin bilgi ve iletişim teknolojilerinden bir araç olarak yararlanmalarını sağlamaktır.

Microsoft Eğitimde İşbirliği (Öğretmen Eğitim Akademisi) ise tüm öğretmenlerin, Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı personelinin internet ortamında uzaktan eğitim yöntemiyle;

- Bilgi Teknolojisinin Temel Kavramları,
- Microsoft Windows XP işletim sistemi,
- Office yazılımları,
- İletişim

konularında bilişim teknolojisi araçlarını kullanma becerilerini kazanmaları ve bu konulardaki bilgilerini geliştirmelerini amaçlamıştır.

1.1. Öğretmenlere Yönelik Bilişim Teknolojisi Eğitimleri

Uçar (1999), öğretmenlerin büyük bir kısmının hizmet öncesi eğitimlerinde öğretim teknolojileri konusunda yeterli bilgi ve becerilerle donatılmadığını için öğretim süreçlerinde teknolojiyi kullanma konusunda eksiklikleri olduğunu belirtmiştir. Bunun nedenleri arasında da öğretmen yetiştiren kurumlarda eğitim teknolojisi ile ilgili verilen derslerin yeterli olmamasının sayılabileceğini vurgulamıştır. Sınıf öğretmenlerinin teknolojiyi kullanma ve çağa ayak uydurabilmeleri için lisans programında yer alan “öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersi” yeterli midir? önce bunun tartışılması gerekir.

Bugüne kadar yapılan araştırmalardan da anlaşılacağı üzere sınıf öğretmenlerinin derste teknolojik araç-gereç kullanma konusunda yetersiz durumda oldukları söylenebilir. Öğretmenlerin bazıları araç-gereç yokluğundan şikayet ederken, bazıları da mevcut araç-gereci bozarım korkusuyla kullanmamaktadır. Öğretmeni teknolojik araç- gereç kullanmaya ikna etmek ve öğretmenin araç-gereç kullanmaya karşı geliştirdiği olumsuz tutumları değiştirmek gerekmektedir. Öğretmenlerin bir eksiliği de materyali doğru kullanmayı bilmemesidir. Sınıfında tepegöz kullanan öğretmen yüzünü perdeye dönüp dersini işlemekte ve dersini öğretim materyalleri ile işlediğini söylemektedir.

Öğretmenlik özel bir hizmet öncesi eğitimi gerektiren ve sürekliliği olan bir meslektir. Ancak zaman içinde öğrenci sayısındaki patlamalar, öğretmen açığının değişik kaynaklardan sağlanmasını zorunlu kılmış, öğretmenin toplumdaki statü ve niteliği geriletilmiştir. Bu ise eğitim seviyesinin düşmesine neden olmuştur. Nitelikli bir öğretmen yetiştirmek için şu tedbirlerin alınması gerekir:

Türk toplumunu her türlü değişme, gelişme ve yenileşmeden haberdar edecek, yetişmekte olan nesilleri hayata ve üst öğrenime hazırlayacak, ülkemizin her türlü şartlarına uyum sağlayabilecek bir öğretmen modelinin ortaya konması için Bakanlık ve üniversiteler sıkı bir işbirliği içinde çalışmalıdırlar.

- Öğretmen yetiştiren kurumlarda öğretmenlik ruhunun verilmesi sağlanmalıdır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

- Öğretmen adayları, öğretmenlik sürelerinin en az %25'ni, sosyo-ekonomik ve kültürel durumu farklı şehir ve köy okullarında uygulama yaparak kullanmalıdırlar.
- Öğretmen yetiştirme ülkenin gerçek taleplerine dayalı olmalı, nitelik boyutundan asla tavizde bulunulmamalıdır.
- Öğretmen yetiştiren kurumların programlarını geliştirmeye yönelik araştırmalar yapılmalıdır.
- Öğretmen Eğitimi Genel Müdürlüğü, öğretmenlerin kendilerini meslekte yenileyebilmeleri için yazılı-basılı kaynak sağlayacak bir fonksiyona kavuşturulmalıdır (Köksal, 1987).

1996 yılında yapılan XVI. Milli Eğitim Şurasında: “Bireylerin teknolojiyi tanıyan, uygulayan ve geliştirilen insanlar olarak yetiştirilmesi” kararı alınmıştır. Bu karar doğrultusunda içinde yaşanan çağa ve toplumun ihtiyaçlarına göre öğretmen yetiştirmek ve öğretmenlerin eğitim teknolojilerinden yeterince yararlanmalarını sağlamak gerekmektedir.

Yeni teknolojilerin eğitim alanına aktarılarak kullanılması, eğitim öğretim kalitesinin yükseltilmesi açısından son derece önemlidir. Eğitimde çağdaş teknolojinin kullanılması, öğrencilerin daha kolay, daha hızlı öğrenmelerini, aynı zamanda öğretmenlerin iş doyumunu sağlayacaktır. Çağdaş eğitimde öğretmen ve teknolojinin birbirini bütünlemesi, eğitim öğretimde kalitenin artmasına yardımcı olacaktır. Öğretmen eğitiminde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanmanın, toplumun bilgi çağında gereksinim duyduğu insan nitelikleri ile donatılmasına yardımcı olacaktır.

Öğretmen, bir ülkenin geleceğini tayin edecek kişidir. Çünkü toplumun bütün bireyleri onların ellerinde yoğrulmuş şekil almakta ve ülkenin eğitim felsefesi doğrultusunda yetişmektedirler. Çağımızda bilim ve teknoloji muazzam bir hızla değişmekte ve gelişmektedir. Her geçen gün eskiler yenilenmekte ve değişikliğe uğramaktadır. Bütün bu değişiklikler insanları daha rahat yaşamaya götürmektedir. Bu durum içerisinde öğretmenin görevlerinde de büyük değişiklikler olmaktadır.

Mevcut durumda öğretmenlerin eğitim teknolojilerinden yararlanma konusunda çok ciddi eksikliklerinin olduğunu söylemek mümkündür. Bu yüzden eğitim fakültelerinde okutulmakta olan ‘Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersi’ ne gereken önem verilmelidir. Gerekirse konuyla ilgili ders sayısı artırılmalıdır. Öğretmenlerin özellikle teknolojik araç-gereç kullanmama konusundaki nedenlerinin ortaya konması gerekir. Eğer araç-gereç kullanmaya karşı öğretmenlerin olumsuz tutumları varsa bunların giderilmesi yoluna gidilmelidir. Öğretmenlerin meslek yaşamları boyunca teknolojik gelişmeleri yakından takip edebilmeleri için öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim kursları açılmalıdır. Bu sayede öğretmenler araç-gereç kullanımı hakkında bilgiye sahip olacaklar; bunun neticesinde “Bu aracı kullanırsam bozarım” düşüncesi öğretmenin kafasından silinecektir. Ayrıca öğretmenlerin eğitim teknolojilerinden yararlanmalarını sağlamak için okul idarecilerine de gerekli bilgilendirmeler yapıp, seminerler düzenlenmelidir. Milli Eğitim Bakanlığı bünyesindeki eğitim teknolojisi ile ilgili birimler daha etkin hale getirilerek, öğretmenlerin eksikliklerinin giderilmesine çalışılmalıdır. Öğretmen yetiştirmenin standartları belirlenmelidir.

Teknolojinin gelişmesi ezberci program anlayışından kurtulup, aktif öğrenme prensiplerine göre program hazırlanmasını ve bu doğrultuda öğretmen yetiştirmeyi öngörmektedir. Çağdaş eğitimin hedefi, bilgiyi üreten, bilgiyi kullanan, yaratıcı nitelikli insan yetiştirmekse, öğretmenlik anlayışının da bu hedefi benimsemiş ve bu hedefe ulaşma çabasında olması gerekir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

Öğretmenlerin bilgisayarları kullanma biçimlerini ve öğretim ortamlarında nasıl algılandıklarına dair Çağiltay ve diğerleri (2001) tarafından yapılan çalışmada öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu bilgisayarların öğrenme-öğretme sürecini olumlu etkileyeceğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin bilgisayarları nasıl kullanacakları konusunda eğitilmesi gerektiği araştırmacılar tarafından önerilmiştir.

Yıldırım (2007), öğretmenlerin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanma durumlarını incelediği çalışmasında öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun bu teknolojileri kullanmadığı elde edilmiştir. Öğretmenlerin öğrenme-öğretme sürecinde bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanabilmeleri için desteklenmeleri gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Teknolojinin eğitim ortamına entegrasyonunu etkileyen faktörlere yönelik düşüncelerin araştırıldığı “Bilgisayar Öğretmenleri Okullardaki Teknoloji Entegrasyonu Hakkında Ne Düşünürler?” isimli çalışmada öğretmen adaylarından ve ilköğretimde görev yapan bilgisayar öğretmenlerinden veriler toplanmıştır. Öncelikle öğretmen adayları için üniversitelerde teknoloji destekli eğitimler sağlanmalıdır. Yeni teknolojik gelişmelerin eğitime nasıl entegre edileceğinin anlatılması gerektiği de katılımcılar tarafından ifade edilmiştir. Bunun yanı sıra katılımcılar MEB’in teknolojinin eğitimde kullanılması sürecini yönetirken öğretmenlerinde fikirlerine başvurulması gerektiği belirtilmiştir (Çakır ve Yıldırım, 2009).

Eğitim ortamında teknolojinin kullanılabilmesine mani olan alt yapı eksikliklerine ve teknik aksaklıklara yönelik yöneticilerin bakış açıları oldukça önemlidir. Seferoğlu (2007) tarafından “İlköğretim Okullarında Teknoloji Kullanımı ve Yöneticilerin Bakış Açıları” adlı çalışmada 64 kişilik okul müdürü ve müfettiş grubundan veriler toplanmış ve yöneticilerin bakış açıları incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında yöneticiler, teknolojinin ilköğretim kurumlarında daha faydalı bir şekilde kullanılabilmesi için bilgisayar öğretmenlerine büyük görevlerin düştüğünü belirtmişlerdir. Bilgisayar öğretmenlerinin teknolojinin eğitimde kullanılabilmesi için birer eğitici, eğitim programı ile teknolojiyi bütünleştirme noktasında yönlendirici ve gerektiğinde materyal geliştirme uzmanı olarak faaliyet göstermeleri gerektiği yöneticiler tarafından ifade edilmiştir. Yine teknik aksaklıklar noktasında da bilgisayar öğretmenlerine büyük görevler düşmektedir.

Öğretmen adayları üzerinde yapılan bir incelemede, aday öğretmenlerin teknolojinin eğitimde kullanılmasına yönelik öz yeterlilik düzeylerine bakıldığında kendilerini yeterli gördükleri ancak teknik aksaklık ve altyapı eksikliği ile karşılaşma ihtimalleri bu algılarını olumsuz yönde etkilemektedir (Çuhadar ve Yücel, 2010).

Erdemir ve diğerleri (2009) tarafından yapılan öğretmen adayları üzerinde yapılan diğer bir çalışmada teknolojiyi eğitimde kullanabilmeleri için özgüvenleri araştırılmıştır. Anket aracılığıyla, 325 öğretmen adayından veriler toplanmıştır. Öğretmen adayları, öğretim amaçlı olarak bilgisayarları kullanabilmek için kendilerini yeterli hissetmediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmen yetiştiren kurumlarda eğitimde teknolojiyi kullanmalarına yönelik derslere daha fazla yer verilmesi gerektiği araştırmacılar tarafından önerilmektedir.

Kahyaoğlu (2011), “Fen ve Teknoloji” derslerinde teknolojinin kullanılmasına yönelik ilköğretim öğretmenlerinin görüşlerini incelediği çalışmasında 20 ilköğretim okulunda görev yapan sınıf ve fen bilgisi öğretmenlerinden veriler toplanmıştır. 193 öğretmenin katıldığı çalışmada fen ve teknoloji öğretiminde yeni teknolojileri kullanmanın çok etkili olduğu öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Ancak bu sonuca rağmen öğretmenlerin yeni teknolojileri sıklıkla kullanmadığı sonucu elde edilmiştir. Teknoloji bakımında yeterli donanım bulunmasına rağmen öğretim ortamlarında bu teknolojinin yeterince kullanılmadığı tespit edilmiştir. Öğretmenlere teknolojinin kullanılmasına

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

yönelik hizmet içi eğitimler verilmeli, öğretmen yetiştiren üniversitelerin ise teknolojiyi kullanabilen öğretmenler yetiştirmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Yeni eğitim sistemine göre MEB’de bilişim teknolojileri anlamında gelişmeler 2001 yılı itibarıyla Türkiye geneline yayılmaya başlamıştır. Her okula Bilişim Teknolojisi sınıfları kurma çalışmaları tüm hızıyla devam etmektedir. Her türlü teknolojiye sahip Bilişim Teknolojileri sınıflarının amaçlarına yönelik kullanımları tam olarak sağlanamamaktadır.

Amaç MEB okullarında kurulan Bilişim Teknolojileri sınıflarının tüm derslerde (özellikle bilgisayar dersi dışında kalan branşlar da) daha verimli kullanılması amacıyla neler yapabiliriz ve bu derslerde Bilişim Teknolojileri ne ölçüde kullanılmaktadır. Sınıf ve branş öğretmenleri her geçen gün büyük bir hızla ilerleyen teknoloji karşısında birçok teknoloji kullanımıyla ilgili sorunlarla karşılaşmaktadırlar. Bu sorunların giderilmesi için nasıl çözüm önerilerinde bulunabiliriz? Bu eksikliklerin giderilmesi için eğitim ve personel alanlarında ne gibi çalışmalar yapılabilir? Eğitimde teknoloji kullanımını desteklemek amacıyla kurulan Bilişim Teknoloji sınıflarının yanı sıra teknoloji kullanımına yönelik gerekli alt yapının oluşması amacı ile öğretmenlere gerekli eğitimler verilmeli, donanımsal aksaklıklar ve sorunlarının çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Çalışmanın amacı öğretmenlerimizin Bilişim Teknolojilerinin kullanımında karşılaştıkları sorunları ve değerlendirmelerini almaktır. Çalışma kapsamında aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

- 1) Öğretmenlerin bilgisayar sertifikalarına sahip olmaları cinsiyet etkenine bağlı mıdır?
- 2) Öğretmenlerin derslerinde bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin kullanımını kısıtlayan başlıca nedenler nelerdir?
- 3) Öğretmenlerin derslerinde BT kullanımını konusunda katkısı olan başlıca unsurlar nelerdir?
- 4) Öğretmenlerin bilişim teknolojileri hakkındaki algıları nelerdir?
- 5) Öğretmenlerin bilişim teknolojilerine derslerinde yer verilmesinin gerekliliği düşünceleri ile branşları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 6) Öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin öğrencilerin derse aktif katılımına dair düşünceleri ile öğretmenlerin branşları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 7) Öğretmenlerin branşları ile bilişim teknolojilerine derslerinde yer verme düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
- 8) Öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin kullanımının yararı hakkındaki düşünceleri ile öğretmenlerin branşları arasından anlamlı bir farklılık var mıdır?

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, ilköğretimde görev yapan tüm branş öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımını nasıl daha verimli hale getirebileceğimize, derslerde teknoloji kullanımında karşılaşılan güçlüklerin belirlenmesine yönelik betimsel bir çalışmadır. Bu çalışmada da verilerin toplanması amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen 57 maddelik Likert tipi sorulardan hazırlanan anket öğretmenlere uygulanmıştır.

2.2. Evren ve Örneklem

2008–2009 Eğitim-Öğretim yılında Erzurum’da İlköğretim okullarında görev yapan branş ve sınıf öğretmenleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Erzurum’da seçilen 2 okulda (Evrenpaşa İlköğretim Okulu ve Abdurrahman Şerif Beygu İlköğretim Okulu) görev yapan 30 branş ve sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Ankete katılan öğretmenlerle ilgili bilgilere araştırmanın ‘Öğretmenlere İlişkin Kişisel Bilgiler’ bölümünde yer verilmiştir. Örneklem seçimi yapılırken ‘Kolay Ulaşılabilir Durum Örneklemesi’ yöntemine başvurulmuştur. Bu örnekleme yöntemi ile araştırmacı erişilmesi kolay olan örnekleme seçerek, araştırmaya hız ve pratiklik kazandırmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2004).

2.3. Veri Toplama Aracı

Bu araştırmada veriler anketler yoluyla toplanmıştır. Anket çalışması mevcut araştırmada üç durumun tespiti için kullanılmıştır. Bunlar:

- Durum tespiti: Bu aşamada, branş ve sınıf öğretmenlerinin Bilişim Teknolojileri ile ilgili herhangi bir eğitim alıp almadıklarının ve bu eğitimlerin yeterli olup olmadığı ile ilgili bilgiler tespit edilmiştir.
- İhtiyaç Belirleme: Bu aşamada, öğretmenlerin Bilişim Teknolojilerini derslerinde uygulamaya başladıkları süreç içinde bilgisayar sınıfındaki donanım ve yazılım olarak ya da kaynak kitap ve dokümanlar (öğretmen kılavuz kitapları, öğrenci çalışma kitapları, CD’ler) açısından karşılaştıkları eksiklikler tespit edilmiştir.
- Programı Uygulama: Bu aşamada, öğretmenlerin Bilişim Teknolojileri (BT) yapısına ve uygulama sürecine karşı olumlu veya olumsuz tutumları, uygulanması esnasında karşılaştığı sıkıntılar tespit edilmiştir

2.4. Verilerin Analizi ve Yorumlanması

Elde edilen veriler SPSS 13.0 programında bağımsız değişkenlere göre frekans (f), yüzde (%) ve ki-kare (χ^2) test yöntemleri kullanılarak analiz edilmiştir. Öğretmenlerinin vermiş oldukları yanıtlar ile cinsiyet ve branş faktörü arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla ki-kare uygulanmış ve anlamlılık düzeyi (p) %5 (0.05) olarak alınmıştır.

3. BULGULAR

Çizelge 3.1. Cinsiyetlerine göre öğretmenlerin dağılımları

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bayan	221	55,2
Erkek	179	44,8
Toplam	400	100,0

Çizelge 3.1.’de görüldüğü gibi araştırmaya katılanların %55,2 ’sini bayan, %44,8 ’sini erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Cinsiyette tam olarak olmasa da anketler eşit dağıtılıp uygulanmasına dikkat edilmiştir.

Çizelge 3.2. Yaşlarına göre öğretmenlerin dağılımları

Yaş	Frekans (f)	Yüzde (%)
20-25	43	10,8
26-30	113	28,2
31-35	112	28,0

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

36-40	67	16,8
41-45	38	9,5
46-50	19	4,8
50-üstü	8	2,0
Toplam	400	100,0

Çizelge 3.2.'de görüldüğü gibi örnekleme katılan 400 öğretmenin 335 kişi gibi büyük çoğunluğu (%83,8) 40 yaş ve altı düzeydedir. Bölgemizde genelde genç bir öğretmen kadrosu görev yapmaktadır gibi bir sonuç çıkarabiliriz.

Çizelge 3.3. Öğretmenlerin bilgisayar sertifikasına sahip olmalarının cinsiyet etkenine bağlı olarak değerlendirilmesine dair bulgular ve χ^2 değerleri

Sahip olduğunuz bilgisayar sertifikası	Cinsiyet	Bay	Bayan	Toplam	χ^2 P<0,05
Sertifikam Yok	f	99	98	197	$\chi^2=4,371$ df=1 p=0,037 M=0,85 Anlamlı
	%	24,8	24,5	49,3	
Özel Kurs	f	38	29	67	
	%	9,5	7,2	16,7	
Hizmet İçi Eğitim	f	84	52	136	
	%	21,0	13,0	34	

Çizelge 3.3.'te görüldüğü üzere araştırmamıza katılan öğretmenlerin sertifika sahibi olup olmamaları cinsiyetleri bakımından değerlendirmeye alınmış ve p değerinin önem düzeyi 0,05'in altında olduğu dolayısı ile anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır.

Çizelge 3.4. Öğretmenlerin derslerinde BT teknolojilerinin kullanımını kısıtlayan başlıca nedenlere dair görüşlerinin dağılımı

Derslerinizde BT teknolojilerinin kullanımını sınırlayan başlıca nedenler nelerdir?	Durum	Frekans	Yüzde
Diğer öğretmenlerle paylaşılması nedeniyle bilgisayar laboratuvarlarının çok yoğun olması	Etkiliyor	297	74,2
	Etkilemiyor	103	25,8
Bilgisayarların sayıca yetersiz olması	Etkiliyor	245	61,2
	Etkilemiyor	155	38,8
Bilgisayarların nitelik açısından yetersiz olması	Etkiliyor	74	18,5
	Etkilemiyor	326	81,5
Çevre birimlerinin (Yazıcı, fare, tarayıcı vb.) sayıca yetersiz olması	Etkiliyor	75	18,8
	Etkilemiyor	325	81,2
Çevre birimlerinin nitelik açısından yetersiz olması	Etkiliyor	37	9,2
	Etkilemiyor	363	90,8
İnternet bağlantısının yavaş olması	Etkiliyor	224	56,0
	Etkilemiyor	176	44,0
İnternet bağlantısının sürekli olmaması	Etkiliyor	51	12,8
	Etkilemiyor	349	87,2
Öğrenci bilgisayarlarında İnternet bağlantısının olmaması	Etkiliyor	7	1,8
	Etkilemiyor	393	98,2
Eğitim sürecinde kullanılacak uygun içerikli web sayfalarının bulunmaması	Etkiliyor	211	52,8
	Etkilemiyor	189	47,2
Öğrencilerin yaş düzeylerine uygun yazılımların	Etkiliyor	73	18,2

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

bulunmaması	Etkilemiyor	327	81,8
Eğitimsel yazılımların yeterli sayıda olmaması	Etkiliyor	230	57,5
	Etkilemiyor	170	42,5
Eğitimsel yazılımların alınması için yeterli maddi kaynağın bulunmaması	Etkiliyor	241	60,2
	Etkilemiyor	159	39,8
Bilgisayar ve çevre birimlerinin alımı konusunda uzman personelin bulunmaması	Etkiliyor	62	15,5
	Etkilemiyor	338	84,5
Bilgisayar ve çevre birimlerinin onarım sürecinin uzun sürmesi	Etkiliyor	59	14,8
	Etkilemiyor	341	85,2
Bilgisayar ve çevre birimlerinin kurulumu, bakımı ve tamiri konusunda uzman personelin bulunmaması	Etkiliyor	50	12,5
	Etkilemiyor	350	87,5
Bilgisayar laboratuvarlarının fiziki şartlarının yetersiz olması	Etkiliyor	53	13,2
	Etkilemiyor	347	86,8
Öğretmenlerin bilgisayar ve İnternet teknolojileri konusunda temel bilgi ve beceriye sahip olmamaları	Etkiliyor	262	65,5
	Etkilemiyor	138	34,5
Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin eğitimde kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olunmaması	Etkiliyor	246	61,5
	Etkilemiyor	154	38,5
Öğretmenler ve yöneticiler için bilgisayar ve İnternet teknolojileri ile ilgili yeterli hizmet içi eğitim olanaklarının olmaması	Etkiliyor	253	63,2
	Etkilemiyor	147	36,8
Okul idaresi tarafından çıkarılan sorunlar	Etkiliyor	8	2,0
	Etkilemiyor	392	98,0

Çizelge 3.4.'te görüldüğü üzere öğretmenlerimizin teknoloji kullanımını kısıtlayan unsurlar üzerinde durulmuştur. Bu unsurlara sırasıyla göz atacak olursak. Özellikle kalabalık okullarda bir BT sınıfı bulunması nedeniyle laboratuvarın kullanımı konusunda %74,2 oranında sıkıntılar yaşandığı görülmüştür. BT laboratuvarlarında bulunan bilgisayarlar öğretmenlerimiz tarafından %61,2 oranında sayıca yetersiz görülmüştür. Ayrıca bilgisayar donanımsal açıdan, özellik bakımından da %81,5 gibi yüksek bir oranla yeterli görülmektedir. Bilgisayarların yanı sıra çevre donanım birimleri de (yazıcı, tarayıcı, ses sistemleri vb...) %81,2 gibi yüksek bir oranla sayıca yeterli görülmektedir. Ayrıca çevre birimleri donanımsal açıdan da %90,2 gibi yüksek bir oranla yeterli görülmektedir. İnternet bağlantısının yavaşlığı öğretmenlerin derslerde teknoloji kullanımını %56 gibi bir oranla kısıtladığı görülmüştür. Buna ek olarak İnternet bağlantısında yaşanan kopmaların çok fazla yaşanmadığı, %87,2 gibi yüksek bir oranla derslerinde teknoloji kullanımını etkilemediğini belirtmişlerdir. Eğitim sürecinde içeriğe uygun web sayfalarının bulunmaması %52,8 oranında, yaş düzeylerine uygun eğitim yazılımlarının sayıca yetersiz olması %57,5 oranında ve maddi açıdan bu yazılımların alınmasına kaynak bulunamaması %60,2 oranında öğretmenlerin derslerinde teknoloji kullanımını etkilediği görülmektedir. Bilgisayar ve çevre birimlerinin alımı konusunda personel yokluğu, bilgisayar ve çevre birimlerinin tamir sürecinin uzun sürmesi öğretmenlerin derslerinde teknoloji kullanımını etkilemediği görülmüştür. Öğretmenlerin bilgisayar ve İnternet teknolojileri konusunda temel bilgi ve beceriler konusunda %65,5 oranında sıkıntı yaşadıkları görülmektedir. Öğretmenlerimizden %61,5 gibi büyük bir oranın derslerinde bilgisayar ve İnternet teknolojilerini kullanmak için kendilerini yeterli seviyede görmedikleri belirlenmiştir. Ve bu yetersizlik sonucunda da öğretmenlerimiz idare ve kendileri için bilgisayar ve İnternet konusunda yeterli derecede eğitimler verilmediğini belirtmişlerdir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

Çizelge 3.5. Öğretmenlerin derslerinde BT teknolojilerinin kullanımına katkısı olan başlıca nedenlere dair görüşlerinin dağılımı

	Durum	Frekans	Yüzde (%)
Derslerinizde BT teknolojilerinin kullanımı konusunda katkısı olan başlıca nedenler nelerdir?			
Bilgisayarların sayısı, nitelikleri ve çevre birimlerinin yeterli olması	Etkiliyor	150	37,5
	Etkilemiyor	250	62,5
İnternet bağlantısının sürekli ve kaliteli olması	Etkiliyor	167	41,8
	Etkilemiyor	233	58,2
Öğrenci bilgisayarlarında İnternet bağlantısının olmaması	Etkiliyor	36	9,0
	Etkilemiyor	364	91,0
Eğitim sürecinde kullanılacak uygun içerikli web sayfalarının bulunması	Etkiliyor	83	20,8
	Etkilemiyor	317	79,2
Öğrencilerin yaş düzeylerine uygun yazılımların bulunması	Etkiliyor	71	17,8
	Etkilemiyor	329	82,2
Eğitimsel yazılımların yeterli sayıda olması	Etkiliyor	66	16,5
	Etkilemiyor	334	83,5
Eğitimsel yazılımların alınması için yeterli maddi kaynağın bulunması	Etkiliyor	29	7,2
	Etkilemiyor	371	92,8
Bilgisayar ve çevre birimlerinin alımı konusunda uzman personelin bulunması	Etkiliyor	47	11,8
	Etkilemiyor	353	88,2
Bilgisayar laboratuvarlarının fiziki şartlarının yeterli olması	Etkiliyor	153	38,2
	Etkilemiyor	247	61,8
Bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin eğitimde kullanımı konusunda yeterli bilgiye sahip olunması	Etkiliyor	90	22,5
	Etkilemiyor	310	77,5
Öğretmenler ve yöneticiler için bilgisayar ve İnternet teknolojileri ile ilgili yeterli hizmet içi eğitim olanaklarının olması	Etkiliyor	61	15,2
	Etkilemiyor	339	84,8
Okul idaresi tarafından yardımcı olunması	Etkiliyor	134	33,5
	Etkilemiyor	266	66,5
Eğitim sürecimde almış olduğum bilgisayar dersi	Etkiliyor	137	34,2
	Etkilemiyor	263	65,8
Almış olduğum hizmet içi eğitimler	Etkiliyor	124	31,0
	Etkilemiyor	276	69,0
Bilgisayar sahibi olmam	Etkiliyor	205	51,2
	Etkilemiyor	195	48,8
Okulumuzdaki Formatör Öğretmen	Etkiliyor	121	30,2
	Etkilemiyor	279	69,8
Derslerinde BT kullanımına yer veren deneyimli öğretmenler	Etkiliyor	43	10,8
	Etkilemiyor	357	89,2
Kişisel merakım	Etkiliyor	160	40,0
	Etkilemiyor	240	60,0

Çizelge 3.5.'te görüldüğü üzere araştırmaya katılan öğretmenlerin teknoloji kullanımını destekleyen unsurlar üzerinde durulmuştur. Bu unsurlara sırasıyla göz atacak olursak. BT laboratuvar ve bilgisayar sayısı yetersiz görüldüğünden, %37,5 oranında öğretmen tarafından destekleyen bir unsur olarak belirtilmiştir. İnternet bağlantısının sürekli ve kaliteli olması öğretmenleri derslerinden teknoloji kullanımı konusunda %41,8 oranında destekleyici bir unsur olarak görülmüştür. Artık yeni kurulan BT sınıfları ile tüm öğrenci bilgisayarlarında da İnternet

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

bağlantısı bulunmakta, yapılan araştırmaya göre sadece %9 oranında bağlantı olmadığı ve bunun öğretmenlerimizi derslerinde teknoloji kullanımında etkilediği görülmektedir. Öğretmenlerden %79,2'si eğitim sürecinde derslerinde kullanabilecekleri web sayfalarının bulmadığını düşünmektedirler. Okullarda uygun eğitim yazılımlarının derslerinde teknoloji kullanımına katkısı olduğunu düşünen öğretmen oranı %17,8'dir. Öğretmenlerimizden %83,5'u ise okullarda yeterince eğitim yazılımı bulunmadığı bu konuda sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca %92,8'i eğitim yazılımlarının alınması için okullarda yeterli maddi kaynağın bulunmadığını belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerimizden %88,2' si bilgisayar ve çevre birimlerinin alımı konusunda bilgili personelin bulunmadığını, %61,8'i laboratuvar fiziki şartlarının yetersiz olduğunu, %77,5 gibi büyük bir oranı bilgisayar ve İnternet teknolojileri konusunda kendilerini yeterli görmediklerinin belirtmişlerdir. Yine %84,8 gibi büyük bir oran idare ve öğretmenlere yönelik bilgisayar ve İnternet teknolojileri kullanımı konusunda verilen eğitimlerin yetersizliğinden yakınmaktadır. Öğretmenlerimizden %33,5 gibi bir oran derslerinden teknoloji kullanımı konusunda idareden destek gördüklerini ve bunun etkili olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %34,2'si eğitim aldıkları dönemlerde almış oldukları bilgisayar eğitimlerinden faydalanarak derslerinde teknoloji kullanımına yer verdiklerini belirtmişlerdir. %31'i ise M.E.B tarafından verilen hizmet içi kurslar sayesinde derslerinde teknoloji kullanımına yer verdiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %51,2'si ise bilgisayar sahibi olmalarının derslerinde teknoloji kullanımına yer vermelerinde destekleyici unsur olarak görmektedir. Öğretmenlerin %30,2'si ise okullarında bulunan bilişim teknolojileri Formatör öğretmenini yardımcılarından dolayı derslerinde teknoloji kullanımı konusunda destekleyici unsur olarak görmektedirler. Öğretmenlerden %10,8 gibi düşük bir oran tecrübeli öğretmenlerin kendilerini bu konuda teşvik ettiklerini belirtmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %40 ise derslerinde teknoloji kullanımına kendi kişisel merakları sayesinde yer verdiklerinin belirtmişlerdir.

Çizelge 3.6. Öğretmenlerin bilişim teknolojilerine branş derslerinde yer verilmesinin gerekli olup olmadığının branşlar bazında değerlendirilmesine dair bulgular ve χ^2 değerleri

Branş	Gerekli	Gereksiz	Toplam	χ^2 P<0,05
Anasınıfı	f	13	-	13
	%	3,2	-	3,2
Beden	f	11	3	14
	%	2,8	0,8	3,6
Din	f	28	-	28
	%	7,0	-	7
Fen	f	29	1	30
	%	7,2	0,2	7,4
İngilizce	f	38	-	38
	%	9,5	-	9,5
Matematik	f	36	9	45
	%	9,0	0,2	9,2
Müzik	f	16	-	16
	%	4,0	-	4
Resim	f	17	-	17
	%	4,2	-	4,2
Sınıf	f	97	4	101
	%	24,2	1,0	25,2

$\chi^2=21,359$
df=12
p=0,045
M=6,49
Anlamlı

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

Çizelge 3.6 devamı

Sosyal	f	35	2	37
	%	8,8	0,5	9,3
Tasarım	f	21	2	23
	%	5,2	0,5	5,7
Türkçe	f	39	1	40
	%	9,8	0,2	10
Diğer	f	5	1	6
	%	1,2	0,2	1,4

Çizelge 3.6.'da görüldüğü üzere öğretmenlerin bilişim teknolojilerine branş derslerinde yer verilmesine gerekli olup olmadığı konusunda branşlar bazında yapılan değerlendirilmeye göre p değerinin 0,05'in altında olduğu dolayısıyla anlamlı bir fark bulunduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 3.7. Öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayacağına dair düşüncelerinin değerlendirilmesine dair bulgular ve χ^2 değerleri

Branş		Düşünmüyorum	Düşünüyorum	Toplam	χ^2 P<0,05
Anasınıfı	f	4	9	13	$\chi^2=17,199$ df=12 p=0,142 M=6,49 Anlamsız
	%	1,0	2,2	3,2	
Beden	f	6	8	14	
	%	1,5	2,0	3,5	
Din	f	5	23	28	
	%	1,2	5,8	7	
Fen	f	10	20	30	
	%	2,5	5,0	7,5	
İngilizce	f	13	25	38	
	%	3,2	6,2	9,4	
Matematik	f	11	26	37	
	%	2,8	6,5	9,3	
Müzik	f	4	12	16	
	%	1,0	3,0	4	
Resim	f	9	8	17	
	%	2,2	2,0	4,2	
Sınıf	f	18	83	101	
	%	4,5	20,8	25,3	
Sosyal	f	14	23	37	
	%	3,5	5,8	9,3	
Tasarım	f	8	15	23	
	%	2,0	3,8	5,8	
Türkçe	f	13	27	40	
	%	3,2	6,8	10	
Diğer	f	1	5	6	
	%	0,2	1,2	1,4	

Çizelge 3.7.'de görüldüğü üzere öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin öğrencilerin derslere aktif katılımını sağladığını düşüncelerinin branşlar bazında değerlendirilmesine göre p değerinin 0,05'in altında olmadığı dolayısıyla anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

Çizelge 3.8. Öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin kullanımının yararı hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesine dair bulgular ve χ^2 değerleri

Branş		Düşünmüyorum	Düşünüyorum	Toplam	χ^2 $P<0,05$
Anasınıfı	f	5	8	13	$\chi^2=12,670$ df=12
	%	1,2	2,0	3,2	
Beden	f	5	9	14	p=0,393 M=6,49 Anlamsız
	%	1,2	2,2	3,4	

Çizelge 3.8. devamı

Din	f	9	19	28
	%	2,2	4,8	7
Fen	f	8	22	30
	%	2,0	5,5	7,5
İngilizce	f	16	22	38
	%	4,0	5,5	9,5
Matematik	f	11	26	37
	%	2,8	6,5	9,3
Müzik	f	2	14	16
	%	0,5	3,5	4
Resim	f	7	10	17
	%	1,8	2,5	4,3
Sınıf	f	31	70	101
	%	7,8	17,5	25,3
Sosyal	f	10	27	37
	%	2,5	6,8	9,3
Tasarım	f	6	17	23
	%	1,5	4,2	5,7
Türkçe	f	14	26	40
	%	3,5	6,5	10
Diğer	f	1	5	6
	%	0,2	1,2	1,4

Çizelge 3.8.'de görüldüğü üzere öğretmenlerin eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanımının yararı üzerine düşüncelerinin branşlar bazında değerlendirilmesine göre p değerinin 0,05'in altında olmadığı dolayısıyla anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapılan araştırmadan elde edilen sonuçları şöyle sıralayabiliriz;

- Araştırmaya katılan öğretmenlerin %55,2'si bayan, %44,8'i erkektir.
- Araştırmaya katılan öğretmenlerin %83,8'i 40 yaşının altındadır.
- BT sınıflarının diğer öğretmenlerle paylaşılması nedeniyle bilgisayar laboratuvarının yoğun olması, bilgisayarların sayıca yetersiz olması, İnternet bağlantısının yavaş olması, eğitim sürecinde kullanılacak uygun içerikli web sayfalarının bulunmaması, eğitimsel yazılımların yeterli sayıda olmaması, eğitimsel yazılımların alınması için yeterli maddi kaynağın bulunmaması, öğretmenlerin bilgisayar ve İnternet teknolojileri konusunda temel bilgi ve beceriye sahip olmamaları, bilgisayar ve İnternet teknolojilerinin eğitimde kullanımı konusunda yeterli

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

bilgiye sahip olunmaması, öğretmenler ve yöneticiler için bilgisayar ve İnternet teknolojileri ile ilgili yeterli hizmet içi eğitim olanaklarının olmaması öğretmenleri derslerinde bilişim teknolojileri kullanımını konusunda sınırlayan başlıca nedenler olarak belirlenmiştir.

- Öğretmenlerin derslerinde bilişim teknolojileri kullanımı konusunda etkisi olan başlıca nedenlerden bilgisayar sahibi olmaları etkileyen neden olarak belirlenmiştir.
- Öğretmenler tüm branşlarda branş derslerinde bilişim teknolojileri kullanımına anlamlı bir farkla yer verilmesinin gerekli olduğunu belirtmişlerdir.
- Öğretmenler %71 oranı ile derslerde bilişim teknolojileri kullanılmasının öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayacağını düşünmektedirler.
- Öğretmenler %68 oranında öğretimde bilişim teknolojileri kullanımının yararlı olduğunu düşünmektedirler.

Öğretmenlerin sertifika sahibi olup olmamaları cinsiyetleri bakımından değerlendirmeye alınmış anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Erkek öğretmenlerin bayan öğretmenlere oranla daha fazla oranda sertifika sahibi oldukları sonucu elde edilmiştir.

Öğretmenlerin bilişim teknolojilerine derslerinde yer verilmesinin gerekli olup olmadığı konusunda anlamlı bir fark bulunduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin bilişim teknolojilerinin öğrencilerin derslere aktif katılımını sağladığını düşüncesi ile öğretmenlerin branşları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir. Yine öğretmenlerin eğitimde bilişim teknolojilerinin kullanımının yararı üzerine düşünceleri ile öğretmenlerin branşları arasında anlamlı bir fark bulunmadığı tespit edilmiştir.

Bu çalışmanın ortaya çıkardığı sorunların başında, BT sınıflarının sayısının yetersizliğidir. Çalışmaya göre BT sınıflarının sayısı yetersiz görülmektedir. BT sınıfları Türkiye genelinde her okula standart özelliklerde kurulmaktadır. Özellik ve sayı bakımından hepsi birbirine eşit düzeydedir. Fakat BT sınıflarının sayısı en az 2 adet olmalıdır görüşü yaygın olarak yer almaktadır. BT sınıfları, bilgisayar dersleri ve diğer branş derslerinde ortak olarak kullanılmaktadır. Her sınıfın en az 1 saat bilgisayar dersi olduğu göz önünde bulundurulursa geriye kalan saatlerde hangi öğretmen hangi ders için kaç saat kullanılabileceği tartışmalıdır. Dolayısı ile BT sınıfları her okulda 2 adet olması, bir tanesi bilgisayar dersleri ve geri kalan boş saatlerde de diğer öğretmenlerin kullanımına sunulması, ikinci BT sınıfı ise sürekli olarak branş öğretmenlerinin derslerinde kullanmaları için aktif durumda bulundurulması teklif edilebilir.

Edinilen bulgulara göre öğretmenleri kendilerini teknoloji kullanımı konusunda yetersiz görmekte ve bu konuda verilen eğitimlerin sayısının ve kalitesinin artırılmasının gereğini belirtmektedirler. Ayrıca eğitimlerinin de (hızla ilerleyen yazılım dünyası göz önüne alındığında) belli zaman dilimlerinde periyodik aralıklarla yapılması gereğini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar Erdemir ve diğerleri (2009) tarafından elde edilen bulgulara paralellik göstermektedir. Öğretmenlerimizin birçoğu özel kurslardan adlıkları sertifikalar ya da kendi merakları ile deneme yanılma yoluyla bilgisayar kullanmayı öğrenmişlerdir. Dolayısı ile öğretmenlerimizin küçümsenmeyecek bir kısmı bilgi ve teknoloji çağında hızla ilerleyen bu unsurların hızına yetişememekte ve kendilerini yetiştirmekte geri kalmaktadırlar.

Bilgisayar konusunda kendini yeterli gören öğretmenlerde görülen en büyük sorun ise bilişim teknolojilerini eğitim sürecinin içerisine nasıl sokacaklarını bilememeleridir. Bu sonuç Erdemir ve diğerleri (2009) tarafından öğretmen adayları üzerinde yapılan araştırmada elde edilen sonuçları destekler niteliktedir. Burada yine kurumlara büyük iş düşmekte bu konuda gerekli eğitimler öğretmenlerimize verilmelidir. Bilişim teknolojilerinin eğitim-öğretim sürecine nasıl empoze edileceği öğretmenlerimize aktarılmalıdır. Yoksa teknolojiyi farklı amaçlar için kullanan

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

ve onu bir araç değil bir amaç olarak gören bireyler yetişmeye devam edecektir. Teknolojinin farklı yönlerini de gösterebilmeleri için öğretmenlerimizin bu eğitimlere alınmaları gerekmektedir (Çakır ve Yıldırım, 2009; Kahyaoğlu, 2011; Yıldırım, 2007).

Belirtilen bir diğer önemli durum ise okullarda kurulan bilişim teknolojileri sınıflarının yeterince verimli kullanılmadığıdır. Çünkü uygun eğitimli personelin bulunmadığı konusudur. Bilişim teknolojileri yeni gelişen bir dal olduğu için henüz tam anlamıyla yeterli sayıda yetişmiş personel sayısı bulunmamaktadır. Dolayısı ile burada diğer öğretmenlerimize verilen eğitimlerin önemi bir kez daha karşımıza çıkıyor. En azından bu kadar emek ve para harcanarak yapılmaya çalışılan bilişim teknolojileri sınıflarına gerekli personel yetişene kadar daha etkili kullanımı için, bu sınıfların durduğu yerde teknolojinin gerisinde kalmasını izlemek yerine ne kadar aktif hale getirebileceğimizi düşünerek öğretmenlerimize gerekli eğitimleri bir an önce vermeliyiz (Kahyaoğlu, 2011; Yıldırım, 2007).

Günümüz teknolojisine yetişmek maddi anlamda ve zaman anlamında imkânsızdır. Fakat imkânlar dâhilinde olabildiğince kurulan, bu derece önemi üzerinde durulan BT sınıflarının periyodik olarak yazılım ve donanım olarak yenilenmelerinin gereği belirtilmektedir. Bu sonuç Seferoğlu (2007) tarafından yapılan araştırmada yöneticilerden elde edilen bulguları destekler niteliktedir. Bir örnek vermek gerekirse yaygın olarak Office 2007 kullanılmaya başlandığını düşünürsek, okullarda halen kurulan Office 2003 programları kullanılmaktadır. Dolayısıyla öğrencilerin hazırlayıp getirdikleri sunumları okullarda açıp sunmak ya da değiştirmek konusunda sıkıntı çektiklerini belirtmişlerdir.

5. KAYNAKÇA

- ALKAN, C. (1998). *Eğitim Teknolojisi*. Anı Yayıncılık, Ankara.
- ALKAN, C., Deryakulu, D. ve Simsek, N. (1995). *Eğitim Teknolojisine Giriş*. Önder Matbaacılık, Ankara.
- ALKAN, C. ve Hacıoğlu, F. (1995). *Öğretmenlik uygulamaları*. Ankara: Önder Matbaacılık.
- ÇAĞILTAY, K., Çakıroğlu J., Çağıltay N. ve Çakıroğlu E. (2001). Öğretimde Bilgisayar Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2001), 19-28.
- ÇAKIR, R. and Yıldırım, S. (2009). What do computer teachers think about the factors affecting technology integration in schools. *İlköğretim Online*, 8(3), 952-964.
- ÇUHADAR, C. ve Yücel, M. (2010). Yabancı Dil Öğretmeni Adaylarının Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin Öğretim Amaçlı Kullanımına Yönelik Özyeterlik Algıları. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 199-210.
- DERYAKULU, D. (2000). *Yapıcı öğrenme. Sınıfta Demokrasi*. (A. Şimşek. Ed.). Ankara: Eğitim-Sen Yayınları, 53-77.
- ERDEM, E. ve Demirel, Ö. (2002). Program geliştirmede yapılandırmacılık yaklaşımı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 23, 81-87.
- ERDEMİR, N., Bakırcı, H. ve Eyduran, E. (2009). Öğretmen adaylarının eğitimde teknolojiyi kullanabilme özgüvenlerinin tespiti. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 6(3), 99-108.
- KAHYAOĞLU, M. (2011). İlköğretim öğretmenlerinin fen ve teknoloji dersinde yeni teknolojileri kullanmaya yönelik görüşleri. *Eğitim Bilimleri Araştırması Dergisi*, 1(1), 79-96.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

- KÖKSAL, A. (1987). Bilgisayar Destekli Öğretim. İş Vakfı Eğitimde Bilgisayar Sempozyumu, Ankara.
- OLSEN, M. (1996). Radical constructivism and its failing: Anti-realism and individualism. *British Journal of Educational Studies*, 44 (3), 275-295.
- PRAWAT, R.S. (1992). Teachers beliefs about teaching and learning: a constructivist perspective. *American Journal of Education*, 354-393.
- SEFEROĞLU, S. S. (2009). İlköğretim okullarında teknoloji kullanımı ve yöneticilerin bakış açıları. XI. Akademik Bilişim Konferansı. Harran Üniversitesi. 11-13 Şubat 2009. Şanlıurfa.
- YAŞAR, Ş. (1998). Yapısalcı kuram ve öğrenme-öğretme süreci. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(1-2), 68-75.
- YILDIRIM, A. Şimşek, H. (2004). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. (Dördüncü Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- YILDIRIM, S. (2007). Current utilization of ICT in Turkish basic education schools: A review of teachers' ICT use and barriers to integration. *International Journal of Instructional Media*, 34 (2), 171-186.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/6 Spring 2013

